

Βρυξέλλες, 10.7.2015
COM(2015) 331 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις της συντονιστικής ομάδας διπλής χρήσης (DUCG). Επιπλέον, στην ανακοίνωση (COM(2014)244) της Επιτροπής αναγνωρίζεται ότι η δημοσίευση εκθέσεων και μη ευαίσθητων πληροφοριών για τους ελέγχους μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση της διαφάνειας και της συμμόρφωσης των χειριστών καθώς και της ικανότητάς τους να εφαρμόζουν τους ελέγχους. Η παρούσα έκθεση, που συντάχθηκε από την Επιτροπή και την ομάδα DUCG με βάση στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη¹, παρέχει πληροφορίες για την εφαρμογή του κανονισμού το 2014 και συμπεριλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία για τον έλεγχο των εξαγωγών για το 2013.

2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών

Το 2014 σηματοδότησε μια σημαντική εξέλιξη στη διαδικασία επανεξέτασης της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών με την έκδοση της ανακοίνωσης (COM(2014)244) της 24ης Απριλίου 2014, που αποσκοπεί στη χαρτογράφηση της κατεύθυνσης των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ και προσδιορίζει συγκεκριμένες επιλογές πολιτικής για τον εκσυγχρονισμό τους και την προσαρμογή τους στις ταχέως μεταβαλλόμενες τεχνολογικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες. Εκτός από την έκδοση της ανακοίνωσης, η Επιτροπή δρομολόγησε μια εκτίμηση αντίκτυπου προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και την ωφέλεια των διαφόρων επιλογών επανεξέτασης και να προσδιορίσει τις πλέον κατάλληλες δράσεις κανονιστικού και μη κανονιστικού χαρακτήρα (http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/docs/2013_trade_015_duxc_en.pdf).

Με τη δημοσίευση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 599/2014 της 12ης Ιουνίου 2014, εκδόθηκε κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την επανεξέταση του συστήματος ελέγχου των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης², στην οποία αναγνωρίζεται η ανάγκη εκσυγχρονισμού και περαιτέρω σύγκλισης του συστήματος προκειμένου να προσαρμοστεί στην εμφάνιση των νέων απειλών και στις ταχείες τεχνολογικές εξελίξεις, να μειωθούν οι στρεβλώσεις και να δημιουργηθούν ομοιόμορφοι όροι ανταγωνισμού για τους εξαγωγείς.

Επιπλέον, στις 21 Νοεμβρίου 2014, το Συμβούλιο εξέδωσε τα συμπεράσματά του για την επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145903.pdf), ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπέβαλε προφορική ερώτηση για το θέμα αυτό (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+OQ+O-2014-000081+0+DOC+XML+V0//EN>).

¹ Ορισμένες αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν επίσης εκθέσεις για το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

² Η κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής επισυνάπτεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 599/2014.

2.2. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 428/2009 τροποποιήθηκε δύο φορές κατά την περίοδο αναφοράς:

- Με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 599/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014,³ ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να ενημερώνει τον κατάλογο ελέγχου της ΕΕ στο παράρτημα Ι (κατ' εξουσιοδότηση πράξεις) και να καταργεί προορισμούς από το πεδίο εφαρμογής των γενικών αδειών εξαγωγής της Ένωσης (ΓΑΕΕΕ) στο παράρτημα ΙΙ όσον αφορά το εμπάργκο όπλων.
- Με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1382/2014⁴ της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 2014, ενημερώθηκε ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ στο παράρτημα Ι του κανονισμού και ενσωματώθηκαν οι τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των πολυμερών συστημάτων ελέγχου των εξαγωγών το 2011, το 2012 και το 2013. Οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν την κατάργηση των ελέγχων για ορισμένα είδη και τροποποιήσεις στην περιγραφή και στον ορισμό των εμπορευμάτων, καθώς και ορισμένους νέους ελέγχους π.χ. όσον αφορά την παρακολούθηση του διαδικτύου και το λογισμικό εισβολής. Ο νέος ενημερωμένος και ενοποιημένος κατάλογος ελέγχου της ΕΕ, που τέθηκε σε ισχύ στις 31 Δεκεμβρίου 2014, επέτρεψε στην ΕΕ να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της όσον αφορά τους ελέγχους των εξαγωγών και διευκόλυνε τους εξαγωγείς της ΕΕ στις περιπτώσεις όπου οι παράμετροι των ελέγχων έγιναν λιγότερο αυστηρές.

Στο πλαίσιο της επανεξέτασης της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών εξακολουθεί να είναι δυνατή η εξέταση περαιτέρω εξελίξεων του ρυθμιστικού πλαισίου.

2.3. Εθνικά μέτρα εφαρμογής

Ο κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, αλλά, παρ' όλα αυτά, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων και ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2014 η ομάδα DUCG συγκέντρωσε τις συνεισφορές σε στοιχεία των κρατών μελών βάσει των οποίων ενημέρωσε την ανακοίνωση που είχε δημοσιευτεί στις 6 Μαρτίου 2012⁵ παρέχοντας μια γενική εικόνα των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά π.χ. την επέκταση των ελέγχων μεσιτείας και διαμετακόμισης, την επέκταση των ελέγχων σε μη απαριθμούμενα είδη για λόγους δημόσιας ασφάλειας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θέσπιση εθνικών γενικών αδειών εξαγωγής, την εφαρμογή ελέγχων σχετικά με τις μεταφορές εντός της ΕΕ για μη απαριθμούμενα είδη, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές αρχές ελέγχου των εξαγωγών.

3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Με το άρθρο 23 του κανονισμού συστήνεται συντονιστική ομάδα διπλής χρήσης (DUCG) στην οποία συμμετέχουν εμπειρογνώμονες της Επιτροπής και των κρατών μελών με σκοπό την εξέταση οιοδήποτε θέματος σχετικού με την εφαρμογή των ελέγχων των εξαγωγών προκειμένου να βελτιωθεί η συνέπεια και η αποτελεσματικότητά τους σε όλη την ΕΕ.

³ ΕΕ L 412 της 12.06.2014, σ. 1. 79.

⁴ ΕΕ L 371 της 30.12.2014, σ. 1.

⁵ ΕΕ C 67 της 6.3.2012, σ. 1.

3.1. Διαβουλεύσεις για θέματα εφαρμογής

Κατά την περίοδο αναφοράς, η ομάδα DUCG δημιούργησε ένα φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για διάφορα θέματα που αφορούσαν την εφαρμογή του κανονισμού. Η ομάδα DUCG πραγματοποίησε 7 συνεδριάσεις και συζήτησε ειδικά θέματα ελέγχου π.χ. την εφαρμογή της εξαίρεσης της σημείωσης για την κρυπτογράφηση, τους καταλόγους ουσιών υψηλού κινδύνου XBPI και των πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών, τις συμφωνίες Ευρατόμ, και τον έλεγχο του γραφίτη.

Η ομάδα DUCG προέβη σε τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή εθνικών μέτρων και ενημέρωσε τη δημοσίευση της Επίσημης Εφημερίδας για τα εθνικά μέτρα. (ΕΕ C 67 της 6ης Μαρτίου 2012).

Η ομάδα DUCG επανεξέτασε τη μεθοδολογία και την προσέγγιση που υιοθετείται για την ανταλλαγή δεδομένων και διεξήγαγε μια ολοκληρωμένη διαδικασία συλλογής δεδομένων σχετικών με τις χορηγήσεις αδειών (για τα δεδομένα του 2013) προκειμένου να ενισχύσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και τη δημόσια διαφάνεια για τους ελέγχους εξαγωγών των ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ.

Η ομάδα DUCG συγκρότησε, σε συνεργασία με τις τελωνειακές υπηρεσίες, μια τεχνική υποομάδα για την εξέταση της δυνατότητας σύγκλισης των τελωνειακών προγραμμάτων που προορίζονται για τους «αναγνωρισμένους οικονομικούς φορείς (ΑΟΦ)» με τα «εσωτερικά προγράμματα συμμόρφωσης (ΕΠΣ)» όσον αφορά τον έλεγχο των εξαγωγών. Η τεχνική υποομάδα επικεντρώθηκε, κατ'αρχάς, στην προετοιμασία ενός συγκριτικού πίνακα ΑΟΦ-ΕΠΣ.

Η ομάδα DUCG προέβη σε τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών όσον αφορά τον έλεγχο των συστημάτων υποκλοπής και παρακολούθησης των τεχνολογιών των πληροφοριών και της επικοινωνίας (ΤΠΕ). Η ομάδα DUCG συγκρότησε μια «ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα τεχνολογιών παρακολούθησης» για τη διεξοδική εξέταση αυτού του ζητήματος. Συγκροτήθηκε επίσης άλλη μια τεχνική ομάδα εμπειρογνομόνων για τον γραφίτη πυρηνικής καθαρότητας.

3.2. Τεχνική υποστήριξη για την προετοιμασία της ενημέρωσης του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ

Η ομάδα DUCG γνωμοδότησε και υποστήριξε την εκπόνηση ενός κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της Επιτροπής για την ενημέρωση του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ. Ειδικοί εθνικοί εμπειρογνώμονες αντάλλαξαν τις τεχνικές γνώσεις τους και συμμετείχαν σε δράσεις κατάρτισης με τις αρμόδιες αρχές υπογραμμίζοντας τις σημαντικότερες αλλαγές στον κατάλογο ελέγχου με την ευκαιρία μιας ειδικής συνεδρίασης της ομάδας DUCG.

3.3. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης

Η DUCG συνέταξε ένα συμπλήρωμα στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διενέργεια διαβουλεύσεων μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τις γενικές άδειες. Οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές εγκρίθηκαν, ως μη δεσμευτικό μέσο, από την ομάδα εργασίας για τα είδη διπλής χρήσης στις 24 Νοεμβρίου 2014.

3.4. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών

Η ομάδα DUCG εργάζεται αδιάκοπα για την περαιτέρω εξέλιξη του ηλεκτρονικού συστήματος ειδών διπλής χρήσης (DUeS), ενός ασφαλούς και διαβαθμισμένου ηλεκτρονικού συστήματος που τελεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών και της Επιτροπής. Η ομάδα DUCG εισήγαγε νέες λειτουργίες και βελτιώσεις στο ηλεκτρονικό σύστημα ειδών διπλής χρήσης DUeS, που επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις αρνήσεις σε θέματα μεσιτείας και διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης καθώς και σχετικά με τους εξαγωγείς στους οποίους έχει απαγορευτεί να χρησιμοποιούν γενικές άδειες εξαγωγής της ΕΕ.

Η DUCG ολοκλήρωσε επίσης τις προετοιμασίες για την επέκταση του DUeS στις αρνήσεις εξαγωγών βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1236/2005 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Η νέα λειτουργία αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία το πρώτο τρίμηνο του 2015. Τεχνικές πληροφορίες σχετικά με το ηλεκτρονικό σύστημα ειδών διπλής χρήσης DUeS διαβιβάστηκαν στην ευρωπαϊκή υπηρεσία εξωτερικής δράσης προκειμένου να υποστηριχθεί η ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις αρνήσεις εξαγωγής όπλων.

3.5. Διαφάνεια και διάλογος με τον κλάδο και την πανεπιστημιακή κοινότητα

Βάσει του άρθρου 23 παράγραφος 2, η Επιτροπή διοργάνωσε τακτικές συνεδριάσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου. Ειδικότερα, η ομάδα DUCG διοργάνωσε ένα «φόρουμ DUCG-κλάδου», στις 23 Οκτωβρίου 2014, στις Βρυξέλλες με ενώσεις του βιομηχανικού κλάδου και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για να συζητηθούν οι διάφορες επιλογές επανεξέτασης που επισημαίνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Η επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών: εξασφάλιση ασφάλειας και ανταγωνιστικότητας σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμος»⁶ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152858.pdf).

Η ομάδα DUCG προετοίμασε επίσης την απαραίτητη τεκμηρίωση για την υποστήριξη της εφαρμογής των κανονισμών από τους εξαγωγείς. Ειδικότερα, σε ένα «αναλυτικό σημείωμα των τροποποιήσεων» συνοψίζονται, για ενημερωτικούς σκοπούς, οι αλλαγές που έγιναν στο κείμενο των ελέγχων του καταλόγου των ελέγχων σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) αριθ. 1382/2014 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152854.pdf).

3.6. Παρακολούθηση και επιβολή ελέγχου των εξαγωγών

Η Επιτροπή προωθεί την αποτελεσματική παρακολούθηση και επιβολή των ελέγχων των εξαγωγών στο εσωτερικό της ΕΕ μέσω διαφόρων ενεργειών στήριξης. Το 2014, η Επιτροπή δημοσίευσε μια νέα έκδοση του πίνακα αντιστοιχιών που συνδέει τους τελωνειακούς κώδικες με τις ταξινομήσεις διπλής χρήσης και συνέχισε τη συμπερίληψη των παραμέτρων ελέγχου των εξαγωγών στην ηλεκτρονική βάση δασμολογικών δεδομένων TARIC.

⁶ COM(2014) 244 final της 24ης Απριλίου 2014.

Οι εθνικές αρχές είναι πρωτίστως υπεύθυνες για την επιβολή των ελέγχων των εξαγωγών. Κατά την περίοδο αναφοράς, αναφέρθηκαν λίγες ενέργειες επιβολής της νομοθεσίας που οδήγησαν στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

3.7. Ομάδα εμπειρογνομόνων

Το 2014 η ομάδα εμπειρογνομόνων, υπό την αιγίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Επιτροπής και των εμπειρογνομόνων που διέθεσαν ορισμένα κράτη μέλη, συνέχισε να παρέχει στήριξη στις αρχές ελέγχου των εξαγωγών της ΕΕ που ζητούσαν συμβουλές σχετικά με συγκεκριμένες περιπτώσεις χορήγησης άδειας. Συνολικά, δόθηκαν 9 συμβουλές στις αρμόδιες αρχές 6 κρατών μελών.

3.8. Ενίσχυση ικανοτήτων

Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής συνέχισε τη σειρά τεχνικών σεμιναρίων, που είχαν ξεκινήσει το 2007, με αποδέκτες τις αρχές που είναι αρμόδιες για τις άδειες, σε συνεργασία με το υπουργείο ενέργειας των ΗΠΑ. Το 7ο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 6-7 Μαΐου 2014 στην Ίσπρα στην Ιταλία. Συνολικά τις εκδηλώσεις παρακολούθησαν 80 ανώτεροι υπάλληλοι αρμόδιοι για χορήγηση αδειών και τεχνικοί εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη.

Η ομάδα DUCG συμμετείχε επίσης στην προετοιμασία από τις υπηρεσίες της Επιτροπής (JRC, TAXUD, TRADE) μιας άσκησης προσομοίωσης για τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τις άδειες όσον αφορά τον έλεγχο των εξαγωγών καθώς και τελωνειακούς υπαλλήλους, που πρόκειται να διεξαχθεί το πρώτο τρίμηνο του 2015.

4. ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΕ — ΒΑΣΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η συγκέντρωση αξιόπιστων πληροφοριών για τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης παρουσιάζει δυσκολίες, επειδή δεν υπάρχει ένας αντίστοιχα καθορισμένος οικονομικός τομέας. Ωστόσο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν δεδομένα που επιτρέπουν κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης με βάση, αφενός, τα τελωνειακά εμπορεύματα που προσδιορίζονται από τον πίνακα αντιστοιχίας και τα οποία περιλαμβάνουν τα είδη διπλής χρήσης, και, αφετέρου, συγκεκριμένα δεδομένα για τις άδειες που συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις σχετικά με τις εξαγωγές που παρουσιάζονται παρακάτω δεν καλύπτουν τις υπηρεσίες και τις άυλες μεταφορές τεχνολογίας που συνδέονται με το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης. Οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται στη συνέχεια προέρχονται από στοιχεία εξαγωγών του 2013.

4.1. Εμπόριο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: είδη και προορισμοί

Ο κανονισμός αφορά κατά κύριο λόγο τις εξαγωγές 1825 περίπου ειδών διπλής χρήσης τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Ι (κατάλογος ελέγχου της ΕΕ) και ταξινομούνται σε 10 κατηγορίες (σχήμα 1). Αυτά τα είδη διπλής χρήσης αφορούν περίπου 1 000 τελωνειακά εμπορεύματα⁷, στα οποία περιλαμβάνονται χημικές ουσίες, μέταλλα και μη μεταλλικά

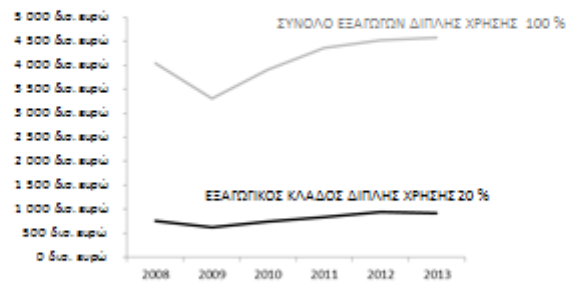
⁷ Η έννοια του «εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης» αναφέρεται στον ευρύ και πολυσύνθετο χώρο εμπορευμάτων ο οποίος περιλαμβάνει τα είδη διπλής χρήσης. Το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης λαμβάνει χώρα εντός του εν λόγω χώρου εμπορευμάτων, αλλά δεν είναι ταυτόσημο με αυτόν, καθώς επ' ουδενί δεν είναι ελεγχόμενες οι εξαγωγές όλων των εμπορευμάτων στον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης. Οι μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής, με βάση τη βάση δεδομένων COMEXT της Eurostat, οδηγούν σε μια σταθερή εκτίμηση σύμφωνα με την οποία ο «εξαγωγικός κλάδος ειδών διπλής

ορυκτά προϊόντα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, ηλεκτρικός εξοπλισμός, μηχανήματα, οχήματα και εξοπλισμός μεταφορών κ.λπ. και, σε αυτόν τον ευρύ και πολυσύνθετο χώρο εμπορευμάτων, κατατάσσονται συνήθως στα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Σχήμα 1: Αριθμός ειδών διπλής χρήσης που απαριθμούνται στις κατηγορίες του παραρτήματος Ι επιπλέον της έκδοσης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2014.

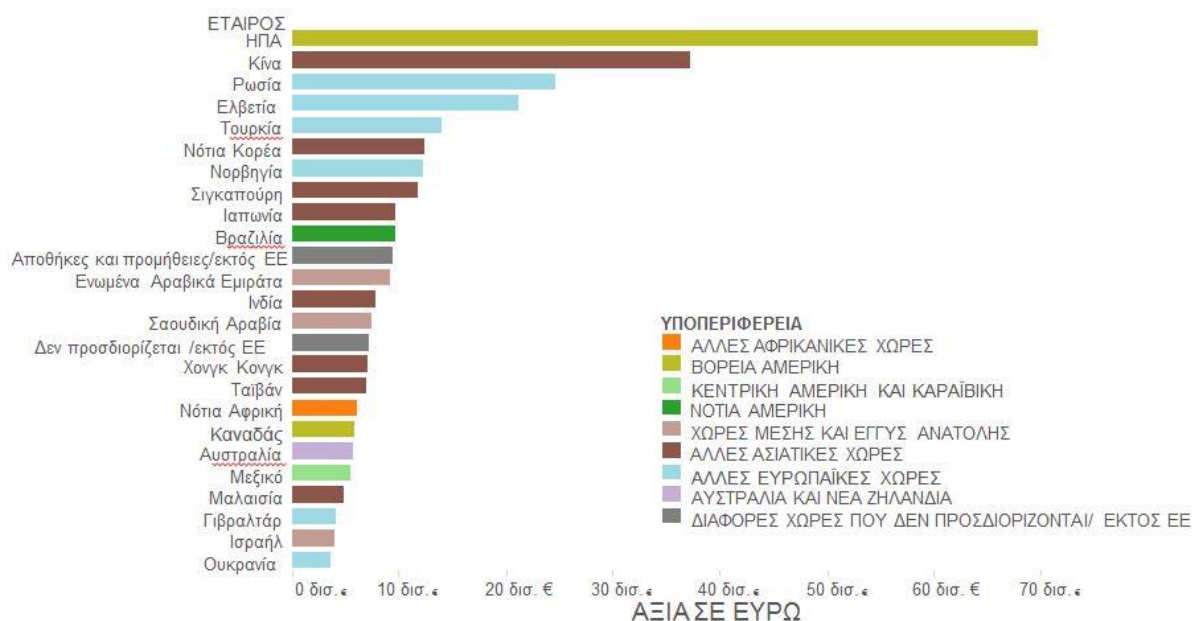
Με βάση τη συσχέτιση μεταξύ τελωνειακών κωδίκων και ταξινομήσεων διπλής χρήσης, εκτιμάται ότι οι έλεγχοι που εφαρμόζονται στα είδη που περιλαμβάνονται σε ένα «εξαγωγικό κλάδο» αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ (σχήμα2).

Σχήμα 2: Εκτιμώμενη αξία του «εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης» και συνολικές εξαγωγές

Ένα μεγάλο μέρος του εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης αφορά το ενδοενοσιακό εμπόριο ή τις εξαγωγές προς τις «χώρες E001» οι οποίες επωφελούνται από τις γενικές άδειες εξαγωγής. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει τη δομή της εξαγωγικής αγοράς της ΕΕ όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα, καθώς και τη διευκόλυνση του εμπορίου μέσω των ΓΑΕΕΕ (σχήμα 3)⁸.

⁸ Ως «Αποθήκες και προμήθειες εκτός ΕΕ» νοείται η παράδοση εφοδίων για αποθήκες καυσίμων σκαφών και αεροσκαφών .

Σχήμα 3: Χώρες προορισμού για τον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ το 2013.

Σχήμα 4: Χώρες προορισμού ανά παγκόσμιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες, 2013

Οι 50 σπουδαιότεροι προορισμοί εκτός ΕΕ με βάση την αξία του εξαγωγικού κλάδου διπλής χρήσης

1. ΗΠΑ	11. Αποθήκες και προμήθειες /εκτός ΕΕ	21. Μεξικό	31. Ινδονησία	41. Βιετνάμ
2. Κίνα	12. Ε.Α. Εμιράτα	22. Μαλαισία	32. Καζακστάν	42. Αγκόλα
3. Ρωσία	13. Ινδία	23. Γιβραλτάρ	33. Νιγηρία	43. Ιράν
4. Ελβετία	14. Σαουδική Αραβία	24. Ισραήλ	34. Αργεντινή	44. Ομάν
5. Τουρκία	15. Δεν προσδ./εκτός ΕΕ	25. Ουκρανία	35. Χιλή	45. Λιβύη
6. Νότια Κορέα	16. Χονγκ Κονγκ	26. Μαρόκο	36. Λευκορωσία	46. Κολομβία
7. Νορβηγία	17. Ταϊβάν	27. Αλγερία	37. Φιλιππίνες	47. Λίβανος
8. Σιγκαπούρη	18. Νότια Αφρική	28. Ταϊλάνδη	38. Σερβία	48. Απόρ. εκτός ΕΕ
9. Ιαπωνία	19. Καναδάς	29. Αίγυπτος	39. Κατάρ	49. Κουβέιτ
10. Βραζιλία	20. Αυστραλία	30. Τυνησία	40. Ιράκ	50. Βενεζουέλα

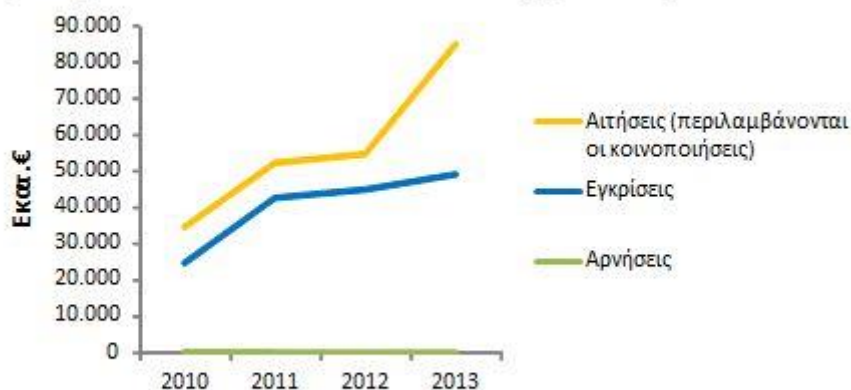
Σχήμα 5: Οι 50 σπουδαιότεροι προορισμοί εκτός ΕΕ ανά αξία στον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης 2013⁹

4.2. Αιτήσεις, άδειες, αρνήσεις

Η DUCG έχει ανταλλάξει πληροφορίες και έχει συλλέξει δεδομένα σχετικά με τη χορήγηση αδειών, με στόχο την καλύτερη κατανόηση των ελέγχων των εξαγωγών και της οικονομικής τους επίδρασης. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα δεδομένα που συλλέχθηκαν για την περίοδο αναφοράς· θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι δεν συγκεντρώνουν όλα τα κράτη μέλη όλα τα δεδομένα. Τα στοιχεία που παρέχονται παρακάτω αντιπροσωπεύουν επομένως κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις συνολικές ποσότητες και τη συνολική αξία, μέσα στα όρια των δεδομένων που ήταν διαθέσιμα κατά τον χρόνο κατάρτισης της παρούσας έκθεσης.

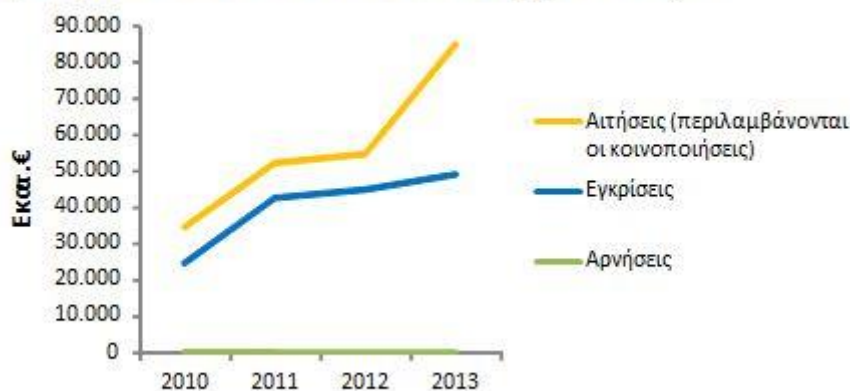
⁹ «Δεν προσδιορίζεται/εκτός ΕΕ» περιλαμβάνει χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται στο πλαίσιο του εμπορίου με τρίτες χώρες. (Οι κωδικοί αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως για εμπορεύματα που παραδίδονται για εγκαταστάσεις ανοικτής θαλάσσης)
«Απόρ. εκτός ΕΕ» περιλαμβάνει χώρες και εδάφη μη κατονομαζόμενα για εμπορικούς ή στρατιωτικούς λόγους

Εμπόριο που υπόκειται σε έλεγχο - Αξία

Σχήμα 6: Αριθμός αδειών και αρνήσεων (2010-2013)¹⁰

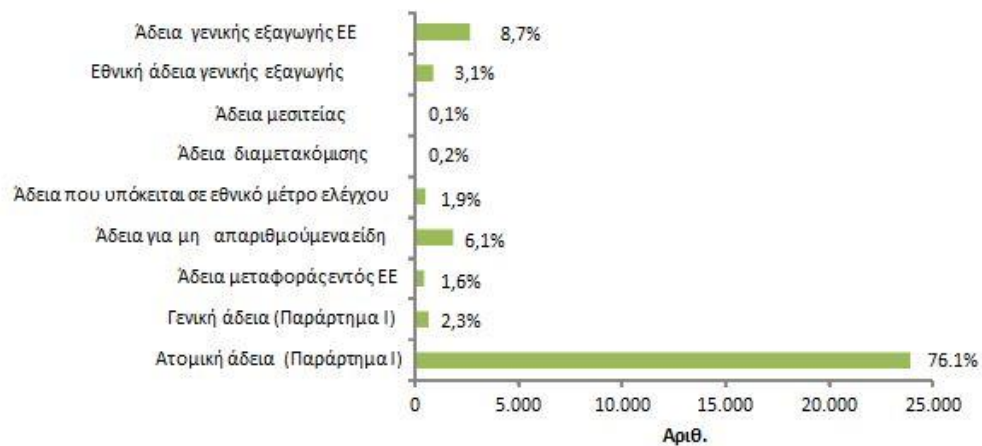
Εμπόριο που υπόκειται σε έλεγχο - Αξία

Σχήμα 7: Αξία εγκρίσεων και αρνήσεων για τα έτη 2010-2013 (σε εκατ. ευρώ)

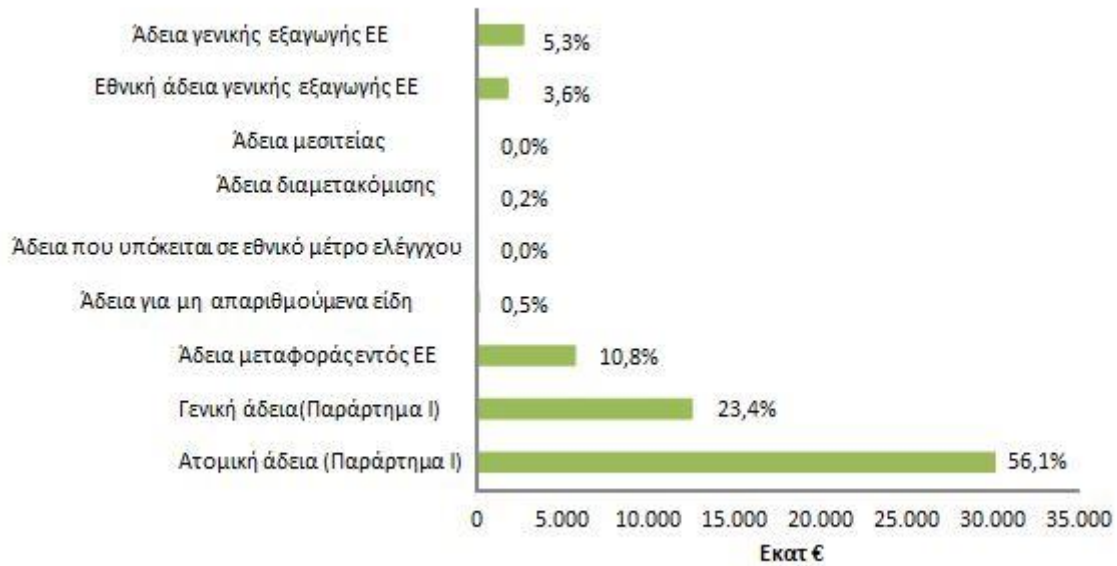
¹⁰Στο σχήμα 6 και στο σχήμα 7 τα δεδομένα για τις «αιτήσεις» περιλαμβάνουν όλες τις αιτήσεις άδειας, συμπεριλαμβανομένων των κοινοποιήσεων βάσει γενικών αδειών, με αποτέλεσμα να παρέχεται μια ένδειξη του «εμπορίου που υπόκειται σε έλεγχο». Στα διαγράμματα χρησιμοποιούνται δεδομένα εγκρίσεων ως εκτίμηση των δεδομένων για τις αιτήσεις, όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τις αιτήσεις. Τα δεδομένα για τις εγκρίσεις αναφέρονται στις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που εγκρίθηκαν βάσει μεμονωμένης και συλλογικής άδειας. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι αιτήσεις δεν αποτελούν κατ' ανάγκη το άθροισμα των εγκρίσεων και των αρνήσεων, καθώς κάποιες αιτήσεις ενδέχεται να ακυρωθούν και κάποιες να μην ολοκληρωθούν εντός του ίδιου έτους. Ως «Άρνηση» νοείται ο όγκος και η αξία των εξαγωγών που αποτέλεσαν αντικείμενο άρνησης.

Εγκριμένος όγκος 2013 ανά είδος άδειας

Σχήμα 8: Συγκριτικός αριθμός αδειών και εγκρίσεων ανά κατηγορία (στοιχεία 2013)

Εγκεκριμένη αξία 2013 ανά τύπο αδείας

Σχήμα 9: Συγκριτικός αριθμός αδειών και εγκρίσεων ανά κατηγορία (στοιχεία 2013)

Συνολικά, οι εκτιμήσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι σημειώθηκε σημαντική αύξηση του εμπορίου που υπόκειται σε έλεγχο το περασμένο έτος, αφού η αξία των αιτήσεων¹¹ έφθασε στα 85 δισ. ευρώ με αποτέλεσμα οι ελεγχόμενες εξαγωγές διπλής χρήσης να αντιπροσωπεύουν πάνω από 4,9 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ. Το εγκεκριμένο εμπόριο έφθασε τα 48 δισ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 3,1% των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ, με την πλειονότητα των εγκεκριμένων συναλλαγών να καλύπτεται από ατομικές άδειες (περίπου 25.000 μεμονωμένες αιτήσεις εκδόθηκαν το 2013). Απεναντίας, μόνο ένα μικρό ποσοστό εξαγωγών αποτέλεσε αντικείμενο άρνησης: περίπου 260 αρνήσεις εκδόθηκαν το 2013, ποσό που αντιπροσωπεύει το 0,06% της αξίας του εμπορίου διπλής χρήσης που υπόκειται σε έλεγχο και ένα αμελητέο ποσοστό των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ¹².

¹¹ Το σχήμα αυτό περιλαμβάνει την αξία των αιτήσεων και κοινοποιήσεων βάσει γενικών αδειών εξαγωγής.

¹² Το 2013, οι αρνήσεις εξαγωγής έφθασαν το 0,003% των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ.